

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

ปาฐกถาอารี วลัยะเสวี

ครั้งที่ ๓๔

เรื่อง

“การแพทย์และหมอในอนาคต”

โดย

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

วันจันทร์ที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๐.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมอรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ

ชั้น ๕ อาคารศูนย์การแพทย์ศิริกิติ์

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

คำนำ

เนื่องในโอกาสครบรอบ ๕๒ ปี ของการเปิดให้บริการคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล คณะฯ ได้จัดปาฐกถาอาริ วัลยะเสวี ครั้งที่ ๓๔ เพื่อเชิดชูเกียรติและน้อมรำลึกแสดงกตเวทิตาคุณแด่ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์อาริ วัลยะเสวี คนบดีย่านแรกของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี โดยองค์ปาฐกคือ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม บรรยายเรื่อง “การแพทย์และหมอในอนาคต” ในวันจันทร์ที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ ณ ห้องประชุมอรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ ชั้น ๕ อาคารศูนย์การแพทย์สิริกิติ์ เห็นว่าสาระการบรรยายขององค์ปาฐกซึ่งเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ ในด้านการศึกษา รวมถึงด้านการแพทย์ ทั้ง ยังเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุน การสร้างสรรค์นวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อ ขับเคลื่อนการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของไทยไปสู่มาตรฐานระดับ สากล ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการพัฒนาการแพทย์ยุคใหม่ของไทย จึงรวบรวม จัดพิมพ์ในสูจิบัตรเล่มนี้ เพื่อเผยแพร่แก่ผู้สนใจต่อไป

ในนามของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ขอขอบพระคุณองค์ปาฐก ตลอดจนผู้ดำเนินงานทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย โดยหวัง เป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านจะได้รับความรู้ในด้านการแพทย์ยุคใหม่ และสามารถนำไปปรับใช้ ให้สอดคล้องกับประเทศในอนาคตได้เป็นอย่างดี

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ปิยะมิตร ศรีธรา
คณบดีคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล

กำหนดการ

๐๘.๐๐ – ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน

๐๙.๐๐ – ๐๙.๑๐ น. กล่าวเปิดปาฐกถา

โดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์ปิยะมิตร ศรีธรา
คณบดีคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

๐๙.๐๐ – ๐๙.๑๕ น. วัติต์ศน์ประวัตติ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์อารี วัลยะเสวี

๐๙.๑๕ – ๐๙.๒๐ น. แนะนำองค์ปาฐก

โดย ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงสฤกพรณ วิไลลักษณ์
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวัฒนธรรม
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

๐๙.๒๐ – ๑๐.๐๐ น. ปาฐกถาอารี วัลยะเสวี ครั้งที่ ๓๔
เรื่อง “การแพทย์และหมอในอนาคต”

โดย ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑๐.๐๐ น. คณบดีมอบโล่เกียรติคุณแด่องค์ปาฐก

ความเป็นมาในการจัด ปาฐกถาอารี วัลยะเสวี

ปาฐกถาอารี วัลยะเสวี เป็นชื่อปาฐกถาที่ขนานนามขึ้น เพื่อเป็นเกียรติแด่ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์อารี วัลยะเสวี ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งและดำรงตำแหน่งคณบดีท่านแรกของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ท่านได้ดำเนินการให้คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี เจริญก้าวหน้าทางการศึกษา การบริการ และการวิจัย จนเป็นที่ประจักษ์ คณะฯ จึงได้จัดปาฐกถาอารี วัลยะเสวี ขึ้น โดยมีเป้าหมายว่าจะจัดให้มีการแสดงปาฐกถานี้ขึ้นทุกปี

ปาฐกถาอารี วัลยะเสวี ได้จัดเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.๒๕๓๐ และได้จัดมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๓๐

เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
โดย นายแพทย์อมร นนทสูต

ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๑

เรื่อง การศึกษาแพทยศาสตร์ในสังคมไทย
โดย พระเทพเวที

ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๓๒

เรื่อง อุดมศึกษาไทยในอนาคต
โดย ศาสตราจารย์ ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต

ครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๓๓

เรื่อง การปรับทรศนะทางการแพทย์และสาธารณสุข
โดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี

ครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๓๔

เรื่อง โรคจากการกิน : ปัญหาและการแก้ไข
โดย ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงสาคร ธนमितต์

ครั้งที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๓๕

เรื่อง โครงการธุรกิจเพื่อสังคม
โดย คุณมีชัย วีระไวทยะ

ครั้งที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๓๖

เรื่อง อนาคตมหาวิทยาลัยไทย
โดย ศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล

ครั้งที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๓๗

เรื่อง วิทยาศาสตร์กับการเป็นแพทย์
โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.ณัฐ ภารประวัตติ

ครั้งที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๓๘

เรื่อง มองเศรษฐกิจและสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์
โดย ดร.อานวย วีรรณ

ครั้งที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๓๙

เรื่อง บทบาทชุมชนกับการจัดการสิ่งแวดล้อม
โดย คุณโสภณ สุภาพงษ์

ครั้งที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๔๐

เรื่อง ภาวะผู้นำ
วิทัศน์ผู้นำโดย พระธรรมปิฎก (ประยุทธ ปยุตโต)
เรื่อง พยาธิสภาพในสังคมไทยและวิธีแก้ไข
โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประเวศ วะสี

ครั้งที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๔๑

เรื่อง กลยุทธ์ในการบริหารทางการแพทย์ในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต
โดย ดร.พิสิฐ ลี้อาธรรม

ครั้งที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๔๒

เรื่อง กรณีฟ้องร้องทางสุขภาพ : วิกฤตและโอกาส
โดย ทนายทองใบ ทองเปาด์

ครั้งที่ ๑๔ พ.ศ. ๒๕๔๓

เรื่อง เปลี่ยนความคิดสร้างระบบสุขภาพ
โดย นายแพทย์สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์

ครั้งที่ ๑๕ พ.ศ. ๒๕๔๔

เรื่อง ธรรมะกับการพัฒนาคุณภาพงาน
โดย พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต)

ครั้งที่ ๑๖ พ.ศ. ๒๕๔๕

เรื่อง การปฏิวัติการเรียนรู้
โดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย

ครั้งที่ ๑๗ พ.ศ. ๒๕๔๖

เรื่อง มหาวิทยาลัยกับการปฏิรูปสุขภาพไทย
โดย ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา

ครั้งที่ ๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗

เรื่อง ยุทธศาสตร์สู่ความเป็นเลิศทางการแพทย์
โดย คุณหญิงสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์

ครั้งที่ ๑๙ พ.ศ. ๒๕๔๘

เรื่อง การแพทย์ไทยในเวทีโลก : บทบาทของคณะแพทยศาสตร์
โดย ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์

ครั้งที่ ๒๐ พ.ศ. ๒๕๔๙

เรื่อง การใช้หลักธรรมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการบริหารงาน
โดย ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

ครั้งที่ ๒๑ พ.ศ. ๒๕๕๐

เรื่อง การคืนกำไรสู่สังคม เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิต
โดย คุณมิชัย วีระไวทยะ

ครั้งที่ ๒๒ พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง การมีสุขภาพดีถ้วนหน้า
โดย นายแพทย์สำลี เปลี่ยนบางช้าง

ครั้งที่ ๒๓ พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ตามรอยพระยุคลบาทเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เต็มศักยภาพ
โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ แพทย์หญิงคุณสาคร ธนमितต์

ครั้งที่ ๒๔ พ.ศ. ๒๕๕๓

เรื่อง เทิดวิสัยทัศน์และมรดกทางปัญญาของ
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์อารี วัลยะเสวี
โดย คุณอานันท์ ปันยารชุน

ครั้งที่ ๒๕ พ.ศ. ๒๕๕๔

เรื่อง โรงเรียนแพทย์ไทยในโลกไร้รอยต่อ
โดย นายแพทย์สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์

ครั้งที่ ๒๖ พ.ศ. ๒๕๕๖

เรื่อง สาธารณสุขระดับนานาชาติ
โดย นายแพทย์วิวัฒน์ โรจนพิทยากร

ครั้งที่ ๒๗ พ.ศ. ๒๕๕๗

เรื่อง Thailand's social and intellectual capital on Global Health
โดย นายแพทย์สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ

ครั้งที่ ๒๘ พ.ศ. ๒๕๕๘

เรื่อง การเรียนรู้จากการปฏิบัติสู่การเปลี่ยนแปลงตนเอง
โดย รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุรเกียรติ์ อาชานานุภาพ

ครั้งที่ ๒๙ พ.ศ. ๒๕๕๙

เรื่อง ประเทศไทย 4.0
โดย ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์

ครั้งที่ ๓๐ พ.ศ. ๒๕๖๐

เรื่อง ความเหลื่อมล้ำในแพทยศาสตร์ศึกษา
โดย นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์

ครั้งที่ ๓๑ พ.ศ. ๒๕๖๑

เรื่อง นโยบายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข
โดย นายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป

ครั้งที่ ๓๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง การสร้างนวัตกรรมทางการแพทย์ยุคใหม่
โดย คุณกานต์ ตระกูลฮุน

ครั้งที่ ๓๓ พ.ศ. ๒๕๖๓

เรื่อง Circular Economy
โดย คุณปวิภาณ สุคนธมาน

ประวัติองค์ปาฐก

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

การศึกษา

- พ.ศ. ๒๕๑๙ วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิทยาศาสตร์การแพทย์)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ. ๒๕๒๗ Master of Arts (Political Science)
The University of Georgia, USA
- พ.ศ. ๒๕๓๒ Doctor of Philosophy (Political Science),
Columbia University, USA

ตำแหน่งและประสบการณ์ทำงานที่สำคัญ

- พ.ศ. ๒๕๓๒ – ๒๕๓๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (Adjunct Assistant Professor)
มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย สหรัฐอเมริกา
- พ.ศ. ๒๕๓๒ – ๒๕๓๕ ที่ปรึกษาทางวิชาการ ธนาคารโลก (World Bank)
- พ.ศ. ๒๕๓๘ – ๒๕๔๑ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๔๑	Distinguished Visiting Professor of Thai Studies มหาวิทยาลัยจอห์นส์ ฮอปกินส์ สหรัฐอเมริกา
พ.ศ. ๒๕๔๑ – ๒๕๔๓	คณบดี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. ๒๕๔๒ – ๒๕๔๓	กรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๔๓	ประธานคณะกรรมการจัดทำแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๔๓	วิชาการผู้อำนวยการวิทยาลัยการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า
พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๔๗	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระบบบัญชีรายชื่อ
พ.ศ. ๒๕๔๓	ได้รับโปรดเกล้าฯ เป็นศาสตราจารย์พิเศษทางรัฐศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. ๒๕๔๗ – ๒๕๔๘	- สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ - กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ - ประธานคณะกรรมการศึกษา แนวทางการสร้าง ความปรองดอง สภาปฏิรูปแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑	- ที่ปรึกษาและกรรมการเตรียมการเพื่อสร้าง ความสามัคคีปรองดองตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความปรองดอง (ป.ย.ป.) - ประธานคณะกรรมการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อการปฏิรูปประเทศตามรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง - ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
พ.ศ. ๒๕๖๒ – ปัจจุบัน	ภาคีสมาชิกราชบัณฑิตยสภา ประเพณีวิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง

พ.ศ. ๒๕๖๓ – ปัจจุบัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ม.ป.ช., ม.ว.ม., จ.ภ.

“การแพทย์และหมอในอนาคต”

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เวนก เหล่าธรรมทัศน์

บทคัดย่อ

การบรรยายในครั้งนี้ เรื่องแรกที่ยากให้มีความสำคัญคือ การแพทย์และสาธารณสุขหลังโควิด ๑๙ (Aftermath after COVID-19) เรื่องที่สองคือ ทำอย่างไรที่จะให้มีการพัฒนาหมอ จากแต่เดิมที่เป็นหมอซ่อม ให้เป็นหมอสร้างกับหมอเสริมไปพร้อมๆ กัน เรื่องที่สามคือ Family Doctor อยากจะเห็นการสร้าง Family Doctor ให้มากขึ้น ส่วนในเรื่องที่สี่นั้น จะเน้นให้ความสำคัญไปที่ การพัฒนาโรงเรียนแพทย์ของไทย ให้มีทั้ง Mainstream Western Medicine และ Alternative Medicine โดยมีทั้งแพทย์แผนไทย แผนตะวันตก และอื่นๆ เรื่องสุดท้ายคือ ความจำเป็น อยากให้มีหมอและการแพทย์ที่จะเป็นแบบ AI-assisted ในจำนวนที่มากขึ้น ซึ่งอาจจะรวมถึง Telemedicine, Telehealth และ Deep Medicine